

Etika v právu

18. ročník diskusního fóra

25. – 27. října 2022

Justiční akademie

PROGRAM

Moderátoři: prof. JUDr. Jan Kysela Ph.D., DSc.
Mgr. Daniela Zemanová

Časový harmonogram:

úterý 25. 10. 2022

- 13:00 – 13:30 **prof. JUDr. Jan Kysela Ph.D., DSc.**
úvod a přivítání
- 13:30 – 14:30 **JUDr. Kateřina Šimáčková, Ph.D.**
téma: „Rozmanitost či diverzita jako téma právní etiky“
- 14:30 – 15:30 **prof. Julia Fromholz**
téma: „Challenges Confronting Today’s Judges: Lessons from a Regional Network“
- 15:30 – 16:00 přestávka
- 16:00 – 17:00 **prof. Nadine Strossen**
videopřednáška na téma: „Hate: Why We Should Resist It with Free Speech, Not Censorship“ s diskusí, kterou povede **Mgr. Pavol Žilinčík**

středa 26. 10. 2022

- 9:00 – 10:00 **Mgr. Alžběta Solarczyk Krausová, Ph.D., LL.M.**
téma: "Etika umělé inteligence a její vliv na evropskou normotvorbu a interpretaci práva"
- 10:00 – 11:00 **JUDr. Robert Fremr**
téma: „Jak dostat etické principy nejen do vědomí, ale i do svědomí soudců?“
- 11:00 – 12:30 přestávka (oběd)

PROGRAM

- 12:30 – 13:30 **Mgr. et Mgr. Marek Vácha, Ph.D.**
téma: „Etické principy a exkurz do etických teorií“
- 13:30 – 14:30 **Mgr. Ing. Jan Kratochvíl, Ph.D., LL.M.**
téma: „Nestrannost soudce ve světle judikatury“
- 14:30 – 15:00 přestávka
- 15:00 – 17:30 diskusní panel č. 1
**„Problem solving justice neboli justice zaměřená na řešení
příčin“**
moderátor: **Mgr. Vladimír Polák**
diskutující: **Mgr. Martin Lýsek, Mgr. Martina Grochová, Ph.D.,
JUDr. Pavel Simon**
- diskusní panel č. 2
**„Etické aspekty komunikace mezi soudci a vedením soudu
(Komunikace uvnitř soudu jako zdroj etických dilemat a
problematických situací)“**
moderátorka: **Mgr. Daniela Zemanová**
diskutující: **JUDr. Robert Fremr, Mgr. Marek Zima, JUDr. Lenka
Ceplová, Mgr. Vladimír Hromek**

čtvrtek 27. 10. 2022

- 9:00 – 10:00 **JUDr. Jakub Drápal, M.Phil., Ph.D.**
téma: „Rozhodování podle nevhodných pravidel (zejména v
trestních věcech)“
- 10:00 – 11:00 **Mgr. Luboš Dörfl, Ph.D.**
téma: „Soudcovská etická dilemata“
- 11:00 – 11:30 **Mgr. Daniela Zemanová, Mgr. Vladimír Polák**
závěry z panelů, diskuze

DALŠÍ INFORMACE

Diskusní panely

Místa pro konání diskusních panelů budou upřesněny během střeďečnho programu.

Ubytování

Prosíme ubytovane uastnky, aby sve pokoje **uvolnili** ve čtvrtek 27. 10. 2022 **do 9:00 hod.**

Stravování

Strava bude poskytována v **jdeln Justn akademie** (vchod z nádvoří budovy B) v asovm rozmez:

sndan	7:30 – 9:00
oběd	11:30 – 13:30
večeře	17:00 – 19:00

ANOTACE K PŘÍSPĚVKŮM

JUDr. Kateřina Šimáčková, Ph.D.

soudkyně Evropského soudu pro lidská práva

téma: „**Rozmanitost či diverzita jako téma právnícké etiky**“

Podle Davida Neubergera (bývalého předsedy anglického Nejvyššího soudu) jsou různorodost a inkluze nezbytné, pokud mají moderní právnícké profese maximalizovat svou důvěryhodnost a přispívat ke spravedlivější a akceschopnější společnosti, přičemž se to nevztahuje jen na rozmanitost pohlaví, etnického původu, fyzických schopností či omezení, věku, náboženského vyznání a sexuální orientace, ale stejně tak na sociální, ekonomické a vzdělanostní zázemí.

Zamysleme se společně nad tím, proč mu to připadá jako důležité téma právnícké etiky a jaké mohou být praktické kroky k podpoře takové různorodosti.

prof. Julia Fromholz

ředitelka CEELI Institute

téma: "**Challenges Confronting Today's Judges: Lessons from a Regional Network**"

For the past ten years, the CEELI Institute has supported a peer-to-peer judicial exchange network in Central and Eastern Europe, in which judges share knowledge, lessons, and challenges with each other. Two of the topics network judges have discussed concern technology and its intersection with their work. These two topics—social media and remote judging—present challenges to individual judges but can also provide opportunities to increase public awareness of and trust in the judicial system, if handled with careful attention to judicial ethics.

téma: „**Výzvy, kterým v dnešní době čelí soudci: Zkušenosti z regionální výměnné sítě**“

CEELI Institut v posledních deseti letech podporuje výměnnou síť pro soudce ve střední a východní Evropě, prostřednictvím které mají soudci možnost sdílet znalosti, zkušenosti a výzvy, kterým čelí.

Dvě témata, kterými se síť soudců zabývá, se týkají využití technologií a jejich vlivu na práci soudce. Tato dvě témata – sociální média a vzdálený přístup k soudním jednáním představují výzvy pro jednotlivé soudce, ale mohou také poskytnout příležitosti ke zvýšení povědomí veřejnosti o soudním systému a důvěře v něj, pokud se s nimi zachází s pečlivou pozorností k soudcovské etice.

ANOTACE K PŘÍSPĚVKŮM

prof. Nadine Strossen

profesorka New York Law School

téma: „**Hate: Why We Should Resist It with Free Speech, Not Censorship**“

Professor Nadine Strossen is a former president of the American Civil Liberties Union. In the dialogue with Mr. Pavol Žilinčík, she thinks about the relationship between freedom of expression and democracy and how dramatically the phenomenon of hate speech affects this dynamic. What is the essence of the American approach to free speech? What is the origin of the differences compared to the approach in European countries? What harm does the spread of hate speech cause? And what are the risks of their censorship and sanctioning?

téma: „**Nenávist - proč bychom se jí měli bránit pomocí svobody projevu, nikoli cenzurou**“

Profesorka Nadine Strossen, bývalá ředitelka American Civil Liberties Union se v dialogu s Pavlem Žilinčíkem zamyslí nad tím, jaký je vztah mezi svobodou projevu a demokracií, a jak dramaticky do této dynamiky zasahuje fenomén nenávistných projevů. Co je podstatou amerického přístupu ke svobodě projevu? Z čeho pramení rozdíly v porovnání s přístupem v Evropských zemích? Jaké škody způsobuje šíření nenávistných projevů? A jaké rizika naopak nese jejich cenzurování a sankcionování?

Mgr. Alžběta Solarczyk Krausová, Ph.D., LL.M.

vědecká pracovnice Oddělení soukromého práva Ústavu státu a práva AV ČR

téma: "**Etika umělé inteligence a její vliv na evropskou normotvorbu a interpretaci práva**"

Mezinárodní organizace, Evropská unie či Spojené státy americké se v posledních letech snaží navrhnout odpovídající regulaci umělé inteligence. Jde o technologii, která výrazně změnila a do budoucna ještě změní fungování celé lidské společnosti. Regulace této technologie je však s ohledem na její technické charakteristiky velmi složitá. Prvním krokem proto bylo určení základu nových společenských norem ve formě etických doporučení, kodexů či tzv. vodítek pro důvěryhodnou umělou inteligenci. Tento příspěvek se zaměří na to, jaký vliv budou mít uvedená doporučení a standardy na nově formulovanou regulaci umělé inteligence a na interpretaci stávajícího práva.

ANOTACE K PŘÍSPĚVKŮM

JUDr. Robert Fremr

místopředseda Vrchního soudu v Praze

téma: „**Jak dostat etické principy nejen do vědomí, ale i do svědomí soudců?**“

Jaká je úroveň etického vědomí soudců? Jakou roli při jeho zvyšování může hrát Etický kodex? Výuka profesní etiky nebo výchova k jejímu dodržování? Úloha jednotlivce, kolektivu a vedení soudu.

Mgr. Ing. Jan Kratochvíl, Ph.D., LL.M.

soudce Městského soudu v Praze

téma: „**Nestrannost soudce ve světle judikatury**“

Nestrannost soudce je základním atributem výkonu funkce soudce. Pokud ve věci nerozhoduje nestranný soudce zásadně to podkopává důvěru veřejnosti v soudní systém. Každý soudce je občas postaven před etickou otázkou, zda je ve věci skutečně nestranný a může rozhodovat.

Příspěvek představí judikaturu vrcholných soudů (Evropský soud pro lidská práva, Ústavní soud) k povinnosti, aby soudce byl ve sporu nestranný. Bude rozebráno několik situací, které na první pohled nemusí být zcela jednoznačné. Zvláštní pozornost bude věnována vztahu mezi soudcem a právním zástupcem účastníka řízení.

JUDr. Jakub Drápal, M.Phil., Ph.D.

Právnická fakulta, Univerzita Karlova

téma: „**Rozhodování podle nevhodných pravidel (zejména v trestních věcech)**“

Praktici a teoretici si někdy nerozumí: Teoretici mají dojem, že praktici nepostupují dle práva a praktici mají dojem, že postup dle práva může jednoduše vést k nespravedlivým řešením. Praktici tento dojem mohou mít zejména tehdy, jsou-li pravidla nevhodně nastavená. Na různých příkladech z trestní oblasti představím možnosti uvažování o tom, jak rozhodovat podle nevhodně nastavených pravidel. České trestní právo má mnohé různé nedostatky, které dnes neumožňují ukládat plně spravedlivé tresty, při jejich diskuzi se zaměřím na otázky týkající se ukládání trestů. Pokusím se představit realistické právo, které není idealistické.

ANOTACE K PŘÍSPĚVKŮM

Mgr. Luboš Dörfl, Ph.D.

předseda Vrchního soudu v Praze

téma: „**Soudcovská etická dilemata**“

V příspěvku navazuji na svůj příspěvek z etického semináře v roce 2020, ve kterém jsem se zabýval úvahou nad tím, co nám do praktického profesního života mohou přinášet nejrozšířenější etické nauky. Stručně zopakujeme otázky, které jsme si minule kladli, zda je etika jen etikou pravidel, nebo i cestou k jejich aplikaci a také zda nový etický kodex je vlastně dílem dokončeným, nebo bude součástí dalšího profesního diskursu.

V další části příspěvku bych rád podrobil bližšímu zkoumání otázku etických dilemat, se kterými se jakou soudci denně setkáváme a reprodukoval tuto nepříjemnou zkušenost jako příležitost pro hledání odpovědí na otázky aplikované etiky naší profese.

DISKUSNÍ PANELE

Panel: „**Problem solving justice neboli justice zaměřená na řešení příčin**“

moderátor: **Mgr. Vladimír Polák** (místopředseda pro úsek občanskoprávní, vzdělávací a metodickou činnost Krajského soudu Ústí nad Labem)

diskutující: **Mgr. Martin Lýsek, Mgr. Martina Grochová, Ph.D., JUDr. Pavel Simon**

okruhy panelu:

- Rozhodnutí věci x řešení problému
- Historie a principy problem-solving justice
- Problém – definice, detekce, řešení
- Možnosti a limity přístupu zaměřeného na řešení problémů v ČR (limity státní moci, pozitivní a negativní závazky státu)

Panel: „**Etické aspekty komunikace mezi soudci a vedením soudu (Komunikace uvnitř soudu jako zdroj etických dilemat a problematických situací)**“

moderátorka: **Mgr. Daniela Zemanová** (místopředsedkyně Krajského soudu Ústí nad Labem pro pobočku v Liberci)

diskutující: **JUDr. Robert Fremr, Mgr. Marek Zima, JUDr. Lenka Ceplová, Mgr. Vladimír Hromek**

okruhy panelu:

- Zda vůbec a případně jak diskutuje vedení soudu se soudci o podobě dohledové činnosti?
- Mají se výsledky prověrky v senátu projednávat veřejně (myšleno v rámci soudu či úseku soudu)? Pokud pouze částečně, jaká kritéria zvolit?
- Úleva jednoho soudce = zátěž pro ostatní. Jak má s tímto vedení soudu pracovat?

DISKUSNÍ PANELY

- Dohledová pravomoc vedení soudů v rámci rozhodovací činnosti soudce je vymezena zákonem tak, že předseda či místopředseda soudu dbá o důstojnost jednání a dodržování zásad soudcovské etiky v řízeních, a o to, aby v nich nedocházelo ke zbytečným průtahům. Prověřuje a hodnotí vedení soudu i kvalitu rozhodovací činnosti soudce?
- Porada vedení soudu se soudci – co má a naopak nemá být obsahem?
- Míra diskuse vedení soudu se soudci v případě změn týkajících se odborného personálu (kancelář, VSÚ, informatik, atd.)?
- Postup vedení soudu při zjištění úmyslného negativního jednání soudce zaměřeného proti kolegovi (proti jinému zaměstnanci soudu)?
- Nakolik vedení soudu může a má zjišťovat údaje o soukromém životě soudce?
- Kdy je namístě, aby soudce sděloval vedení soudu nedostatky v činnosti kolegů či odborného personálu?
- Kdy a jak se soudce má obrátit na vedení soudu v případě pocitu přetížení?